Asya'da geçiş finansmanı

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Kömür sorunu

Asya'da geçiş sorunu her şeyden önce bir kömür sorunudur. Asya, küresel sera gazı emisyonlarının yaklaşık yarısından sorumludur ve bunların kabaca üçte biri kömürle çalışan santrallerden gelir. Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) tahminlerine göre dünya genelinde kömür değer zincirinde çalışan 8,4 milyon kişinin yüzde 80'inden fazlası Asya'dadır.[1] Santraller gençtir ve çoğu zaman uzun vadeli elektrik satın alma anlaşmaları (power purchase agreement) kapsamında çalışır. Bunları erken kapatmak varlık değerini yok eder, sözleşmeleri ihlal eder ve istihdamı tehdit eder. Ekonomik ömürlerinin sonuna kadar çalışmalarına izin vermek ise bölgesel iklim hedeflerini ulaşılamaz kılar.

Geleneksel yeşil finans, kömürü dışlayarak sorundan kaçınır. Pek çok uluslararası banka kömür dışlama politikaları benimsedi. Bu politikalar, tek bir santral kapatılmadan bankaların raporlanan risklerini azalttı. Santraller ya başka kredi verenler tarafından yeniden finanse edildi ya da sahiplerinin elinde kaldı. Singapur'un 2023'ten beri izlediği strateji şu tespitten yola çıkar: Asya'daki belirleyici işlemler, mevcut santralleri erken kapatan ve üretimlerini temiz enerjiyle ikame

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

eden işlemlerdir. Bu işlemler birinin katlanması gereken kayıplar doğurur. Bu nedenle imtiyazlı sermayeye, güvenilir tanımlara ve yeni gelir kaynaklarına ihtiyaç duyarlar.

Karma finansman: FAST-P

İmtiyazlı sermaye, Aralık 2023'te COP28'de tanıtılan Asya'nın Geçişini Finanse Etme Ortaklığı'nın (Financing Asia's Transition Partnership, FAST-P) amacıdır. Singapur hükümeti 500 milyon ABD dolarına kadar imtiyazlı sermaye taahhüt etti. Hükümet bu tutarı ortaklarla eşleştirerek Asya'nın yeşil ve geçiş projelerine 5 milyar ABD dolarına kadar yatırımı harekete geçirmeyi amaçlıyor.[2] Bu tür karma finansman (blended finance), kamu veya hayırseverlik kaynaklı sermayeyi ilk zararları üstlenmek ya da daha düşük getiriyi kabul etmek için kullanır. Böylece ticari kredi verenler, aksi hâlde finanse edilebilirlik sınırında kalacak projeleri finanse edebilir.

FAST-P üç programdan oluşur. Green Investments Partnership (Yeşil Yatırımlar Ortaklığı), HSBC ve Temasek tarafından kurulan sürdürülebilir altyapı borç platformu Pentagreen Capital tarafından yönetilir. Ortaklık, 8 Eylül 2025'te 510 milyon ABD doları taahhüt edilmiş sermayeyle ilk kapanışını yaptı. Ortakları arasında Singapur Para Otoritesi (MAS), Export Finance Australia, Uluslararası Finans Kurumu (IFC), Hollanda kalkınma bankası FMO, HSBC, Temasek, British International Investment, Bank of the Philippine Islands ve Allied Climate Partners yer alır. Fon; Güneydoğu ve Güney Asya'da yenilenebilir enerji ve enerji depolama, elektrikli araç altyapısı, sürdürülebilir ulaşım ile su ve atık yönetimi için borç finansmanı sağlar. İkinci kapanışla toplam katılım 800 milyon ABD dolarına ulaştı. 2026 ortasına kadar fon, dört altyapı yatırımına 128 milyon ABD doları taahhüt etmişti.[3]

İkinci program olan Energy Transition Acceleration Finance (Enerji Geçişini Hızlandırma Finansmanı, ETAF) doğrudan enerji sistemine yöneliktir. Yerinden etme (displacement) stratejisi, fosil yakıtlı elektriğin yerinden edilmesini hızlandıran şebeke modernizasyonunu ve diğer altyapıyı destekler. İkame (replacement) stratejisi ise kömürle çalışan üretimin daha düşük emisyonlu kaynaklarla ikamesini hedefler.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ETAF, 24 Haziran 2026'da yerinden etme stratejisi için 250 milyon ABD dolarıyla ilk kapanışını yaptı. MAS ve Private Infrastructure Development Group katalizör sermaye sağlayıcıları, GuarantCo mezanin finansmanın garantörü, DBS Bank ise kıdemli kredi veren oldu. Fonu Clifford Capital Asset Management yönetir. Üçüncü program olan Industrial Transformation Programme (Sanayi Dönüşümü Programı) ağır sanayiye yöneliktir ve British International Investment ile Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı'nı (JICA) çekmiştir.[4]

Ortak hükümetler kendi programlarını FAST-P'ye bağladı. Avustralya, Aralık 2024'te 2 milyar Avustralya doları (A$2 milyar) tutarındaki Güneydoğu Asya Yatırım Finansmanı Fonu'nun (Southeast Asia Investment Financing Facility) bir kısmını girişime ayırdı.[5] Bu örüntü, Singapur'un I.I. Bölüm'de incelenen bölgesel genel merkez rolünü hatırlatır: projeler Endonezya'da, Vietnam'da, Filipinler'de veya Hindistan'da bulunur. Yapılandırılmaları, finansmanları ve yönetimleri ise Singapur'da gerçekleşir.

Geçiş kredileri

Singapur'un geçiş stratejisinin en özgün unsuru geçiş kredileri (transition credits) kavramıdır. Bunlar, kömürle çalışan bir santral erken kapatılıp daha temiz enerjiyle ikame edildiğinde elde edilen emisyon azaltımlarından doğan yüksek bütünlüklü karbon kredileridir. Bu kredilerin satışı, erken kapatmanın ekonomik kaybının bir kısmını telafi eden bir gelir akışı yaratacaktır. MAS ve McKinsey'nin Eylül 2023'te yayımlanan bir çalışma raporu, Endonezya'da 1 gigavatlık, süperkritik altı (subcritical) bir santral örneğini modelledi. On ile on iki yaşındaki bu santralin elektrik satın alma anlaşmasının bitmesine on beş yıl vardı ve santral beş yıl erken kapatılıyordu.[6]

MAS, 4 Aralık 2023 tarihli bir basın duyurusuyla açıkladığı Transition Credits Coalition'ı (Geçiş Kredileri Koalisyonu, TRACTION) COP28'de başlattı. Koalisyon 30'u aşkın üyeyi ve bilgi ortağını bir araya getirdi. Sekretaryasını Rocky Mountain Institute üstlendi. Aynı anda iki pilot uygulama duyuruldu. ACEN Corporation, Rockefeller Foundation ve MAS, Filipinler'deki South Luzon Thermal Energy Corporation santralinin erken kapatılmasını test ediyor. Asya Kalkınma Bankası ise

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Enerji Geçiş Mekanizması (Energy Transition Mechanism) kapsamında Mindanao'daki bir kömür santralinin kapatılması konusunda Filipinler hükümetine danışmanlık yapıyor.[7]

Koalisyon, 14 Kasım 2024'te COP29'da bir ara rapor, Kasım 2025'te COP30'da ise iki yıllık görev süresinin sona ermesiyle birlikte nihai raporunu yayımladı. 20'yi aşkın kamu ve özel kuruluş, bir destek beyanıyla erken ilgilerini dile getirdi. MAS, geçiş kredilerinin Gönüllü Karbon Piyasası Bütünlük Konseyi'nin (Integrity Council for the Voluntary Carbon Market) Temel Karbon İlkeleri (Core Carbon Principles) ve 6. maddenin bütünlük şartları gibi uluslararası kabul görmüş standartları karşılaması gerektiğinde ısrar eder.[8]

Kavram hem umut vaat ediyor hem de tartışmalı. Destekçileri, kavramın bölgedeki en büyük tekil emisyon kaynağını hedeflediğine ve aksi hâlde kalitesi şüpheli krediler satın alacak alıcıları harekete geçirdiğine dikkat çeker. Eleştirmenler ise kavramın hiç inşa edilmemesi gereken santralleri kapattıkları için sahipleri ödüllendirmesinden ve karşı olgusal senaryonun, yani bir santralin aksi hâlde kapanacağı tarihin manipüle edilebilmesinden kaygı duyar. Güçlük, ek katkının (additionality) kanıtlanmasındadır: bir kredi ancak santral o kredi olmadan gerçekten daha uzun süre çalışacak idiyse değer taşır. Geçiş kredilerinin yaygın bir araç hâline gelip gelmeyeceği, pilot uygulamaların doğrulanabilir sonuçlar ortaya koyup koyamayacağına bağlı olacaktır.

Yaygın bir yanılgı

Geçiş finansmanının, kirletenlerin olağan faaliyetlerini sürdürülebilir olarak etiketlemesine izin veren yeşil finansın daha yumuşak bir biçimi olduğu bazen varsayılır. Singapur'un çerçevesinde sarı kategori daha dardır. Belirli bir süre içinde yeşile giden tanımlı bir yol, kuruluş düzeyinde güvenilir geçiş planları ve kömür söz konusu olduğunda kapatılan kapasitenin tamamen temiz enerjiyle ikamesini ve adil bir geçiş planını gerektirir. Geçiş aklaması (transition-washing) riski gerçektir. Hükümetin FiNZ planını başlatırken bu riski bizzat dile getirmesinin nedeni de budur. Çare doğrulamadadır. Kamuyu aydınlatma kuralları ve geçiş planlaması rehberleri, doğrulamayı mümkün kılmak üzere tasarlanmıştır.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Notlar

1. MAS, “Transition Credits”, a.g.e.: Asya küresel sera gazı emisyonlarının yüzde 50’sinden sorumludur ve bunların yaklaşık üçte biri kömürle çalışan santrallerden gelir; küresel kömür değer zincirinde çalışan 8,4 milyon kişinin yüzde 80’inden fazlası Asya’dadır (IEA tahminleri); Asya’nın enerji talebinin 2050’ye kadar iki buçuk kat artacağı öngörülmektedir. ↩
2. Wikipedia, “Monetary Authority of Singapore” (Erişim tarihi: Kasım 2026): FAST-P, MAS’ın desteğiyle “first unveiled to the public at COP28”. — MAS, “ETAF Partnership under Singapore’s FAST-P Initiative Raises US$250 Million in First Close”, basın duyurusu, 24 Haziran 2026, mas.gov.sg (Erişim tarihi: Kasım 2026): Singapur hükümeti FAST-P kapsamında 500 milyon ABD dolarına kadar imtiyazlı sermaye taahhüt etmiştir; FAST-P, Asya’nın yeşil geçişi için 5 milyar ABD dolarına kadar yatırımı harekete geçirmeyi amaçlar. ↩
3. MAS, “GIP Achieves First Close with US$510 Million in Committed Capital”, basın duyurusu, 8 Eylül 2025, mas.gov.sg (Erişim tarihi: Kasım 2026): 510 milyon ABD doları taahhüt edilmiş sermayeyle ilk kapanış; fon yöneticisi olarak HSBC ve Temasek tarafından kurulan Pentagreen Capital. — MAS, 8 Eylül 2025 tarihli basın duyurusu, a.g.e., ortakları ve hedef sektörleri sıralar; Avrupa Komisyonu Global Gateway programı kapsamında destek sağlamaktadır. — MAS, *Sustainability Report 2025/2026*, “Strategy”, a.g.e.: ikinci kapanışla toplam katılım 800 milyon ABD dolarına ulaştı, DBS ve Cathay United Bank yeni ortaklar oldu; Güney ve Güneydoğu Asya’daki dört altyapı yatırımına 128 milyon ABD doları (ilk kapanış tutarının yüzde 25’i) taahhüt edildi. ↩
4. MAS, 24 Haziran 2026 tarihli basın duyurusu, a.g.e.: yerinden etme stratejisi için 250 milyon ABD dolarıyla ilk kapanış; katalizör sermaye sağlayıcıları olarak MAS ve PIDG, Temasek’in Concessional Capital for Climate Action’dan katkı sağlaması beklenmektedir, kıdemli kredi veren olarak DBS Bank, mezanin finansman için GuarantCo garantisi, fon yöneticisi olarak Clifford Capital Asset Management. — MAS, *Sustainability Report 2025/2026*,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

"Strategy", a.g.e.: yeni ortaklar olarak British International Investment ve JICA ile Industrial Transformation Program; Asya Kalkınma Bankası da onaylara bağlı olarak katılmayı planlamaktadır. ↩

5. Wikipedia, "Monetary Authority of Singapore", a.g.e.: Avustralya, Aralık 2024'te A$2 milyarlık SEAIFF yatırımının ilk kısmını FAST-P'ye ayırdı. ↩
6. MAS, "Transition Credits", a.g.e.: kömürle çalışan bir santralin erken kapatılması ve daha temiz enerjiyle ikame edilmesiyle azaltılan emisyonlardan doğan, tamamlayıcı bir finansman aracı olarak öngörülen "high-integrity carbon credits (termed as "Transition Credits")". — MAS, "Transition Credits", a.g.e.: yüzde 50 kapasiteyle çalışan, 10–12 yaşında, elektrik satın alma anlaşmasının bitmesine 15 yıl bulunan ve yüzde 8–9 sermaye maliyetiyle beş yıl erken kapatılan 1 GW'lık süperkritik altı bir Endonezya santraline ilişkin örnek model; MAS–McKinsey'nin Eylül 2023 tarihli çalışma raporu. ↩
7. MAS, "Transition Credits", a.g.e.: TRACTION COP28'de başlatıldı (4 Aralık 2023 tarihli basın duyurusu), 30'u aşkın üye ve bilgi ortağı, sekretarya olarak RMI. — MAS, "Transition Credits", a.g.e., ACEN Corporation, Rockefeller Foundation ve MAS'ın Climate Smart Ventures koordinasyonunda South Luzon Thermal Energy Corporation santraline ilişkin pilot uygulaması ve Asya Kalkınma Bankası'nın Energy Transition Mechanism kapsamında Mindanao'daki pilot uygulaması hakkında. ↩
8. MAS, "Transition Credits", a.g.e. ve *Sustainability Report 2025/2026*, "Strategy", a.g.e.: COP29'da ara rapor (14 Kasım 2024), COP30'da nihai rapor ve Statement of Support (10–12 Kasım 2025); 20'yi aşkın kuruluş erken ilgisini dile getirdi; görev süresi COP30'da sona erdi. — MAS, "Transition Credits", a.g.e.: kredilerin "must be aligned with globally recognised standards such as the Core Carbon Principles (CCPs)" ve 6. maddenin diğer bütünlük şartlarıyla uyumlu olması gerekir. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com